

Akkoord op hoofdlijnen**Vertrouwelijk****Partijen**

Partijen als bedoeld in dit akkoord op hoofdlijnen zijn:

- De Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door de Minister van Economische Zaken en Klimaat (de "**Staat**");
- SHELL NEDERLAND B.V., een besloten vennootschap, gevestigd te 's-Gravenhage, adres Carel van Bylandtlaan 30, 2596 HR Den Haag, ("**Shell**"); en
- EXXONMOBIL HOLDING COMPANY HOLLAND LLC, een limited liability company naar het recht van de Staat Delaware en een formeel buitenlandse vennootschap, gevestigd te Breda, adres Graaf Engelbertlaan 75, 4837 DS Breda, ("**ExxonMobil**");

Overwegingen

- (i) Shell, ExxonMobil, Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. ("**NAM**") en EBN B.V. ("**EBN**"), althans hun rechtsvoorgangers, hebben op 27 maart 1963 een overeenkomst gesloten inzake de samenwerking op het gebied van (i) de winning, het vervoer en de afzet van het uit de Groningse aardgasreservoirs gewonnen aardgas; en (ii) het vervoer en de afzet van elders in Nederland gewonnen aardgas en in Nederland geproduceerd cokesovengas en raffinaderijgas (de "**OvS**" en het samenwerkingsverband tussen Partijen op grond van de OvS, hierna te noemen: het "**Gasgebouw**"). De OvS is in 1964, 1975 en 2005 gewijzigd.
- (ii) NAM en EBN zijn voor de duur van de OvS een maatschap aangegaan (de "**Maatschap**") met als doel gezamenlijk het beleid te voeren en het economisch belang te dragen bij de opsporing en ontginning door NAM van de aardgasvoorkomens op grond van de bij Koninklijk Besluit van 30 mei 1963, nr. 39 (Stcrt. 126) verleende winningsvergunning (de "**Winningsvergunning Groningen**"), waaronder de afzet van het in het Groningenveld gewonnen aardgas aan (de rechtsvoorganger van) GasTerra B.V. ("**GasTerra**").
- (iii) In 2005 is de OvS aangepast door de transportactiviteiten en de handelsactiviteiten te splitsen, waarbij N.V. Nederlandse Gasunie ("**Gasunie**") uitsluitend verantwoordelijk is geworden voor het transport van gas en GasTerra voor de afzet van het gas.
- (iv) De gaswinning uit het Groningenveld veroorzaakt bodembeweging, namelijk bodemdaling en aardbevingen. De aardbevingen leiden tot schade en onrust in de regio.
- (v) In deze context is besloten om de gaswinning uit het Groningenveld af te bouwen. Dit maakt het voor de partijen bij de OvS noodzakelijk om de doelstelling van hun samenwerking te herzien.
- (vi) De toekomstige samenwerking tussen Partijen zal gericht zijn op: (i) een verantwoorde afbouw van de gaswinning met het oog op de veiligheid, de overlast en de leveringszekerheid, en (ii) het afwikkelen van schade en het uitvoeren en bekostigen van de benodigde versterkingsopgave.
- (vii) Met het oog op de veiligheid, de leveringszekerheid en het herstel van vertrouwen van bewoners in de regio Groningen, wensen Partijen nieuwe afspraken in dit bindend Akkoord op Hoofdlijnen ("**Akkoord**") te maken over (i) de verantwoordelijkheden voor besluiten aangaande de gaswinning uit het Groningenveld en het daarmee verband houdende seismisch risico, (ii) de afwikkeling van schade en de kosten daarvan, (iii) de versterkingsopgave en de kosten daarvan, (iv) een bijdrage aan de regio, (v) de financiële afdrachtensystematiek en (vi) de financiële robuustheid van NAM en garanties.
- (viii) Partijen onderkennen het belang van de financiële robuustheid van NAM voor de bedrijfsvoering en voor de afbouw van de gaswinning conform het basispad (volgens bijlage 1).
- (ix) Partijen realiseren zich dat het ontwikkelen van de benodigde gedetailleerde afspraken en wetgeving, voor welk laatstgenoemde de Staat het initiatief neemt, noodzakelijk is en verdere tijd en inspanning van Partijen en andere betrokkenen zal eisen.

1 Intentie van het Akkoord

1.1 Partijen wensen in dit Akkoord afspraken te maken over:

- de afbouw van de gaswinning uit het Groningenveld;
- de ondergrondse bergingen Grijpskerk, Norg en Alkmaar;
- financiële tegemoetkomingen aan de regio in Groningen;
- de schadeafhandeling, de versterkingsopgave en de financiering van beide;
- de financiële robuustheid van NAM;
- de te verstrekken garanties namens NAM's aandeelhouders; en
- een nieuwe financiële afdrachtensystematiek.

1.2 De afspraken uit dit Akkoord worden verder uitgewerkt in één nieuwe of aangepaste overeenkomst (hierna "**Overeenkomst**") alsmede andere (deel)overeenkomsten die in samenhang met de Overeenkomst worden gezien (tezamen "**de Herstructurering**").

1.3 Dit Akkoord inclusief bijlagen is vertrouwelijk, voor zover geldende wet- en regelgeving zich hier niet tegen verzet. De Herstructurering kan openbaar gemaakt worden behoudens de informatie die door een Partij als bedrijfsvertrouwelijk wordt beschouwd en als zodanig bij de Overeenkomst of desbetreffende (deel)overeenkomsten zal worden gekwalificeerd.

1.4 Indien bij de uitvoering van dit Akkoord mocht blijken dat nadere afspraken over één of meer onderdelen van de Herstructurering noodzakelijk zijn, welke niet voorzien zijn in dit Akkoord, zal ieder van de Partijen zich naar beste vermogen inspannen om deze nadere afspraken te realiseren en daarbij te allen tijde het gehele samenstel van afspraken en overeenkomsten in het licht van dit Akkoord in acht nemen.

1.5 Partijen zullen te goeder trouw overleg plegen en zich naar beste vermogen inspannen om de balans van het gehele pakket van afspraken zoals neergelegd in dit Akkoord opnieuw te bezien:

- a) Indien een van de Partijen constateert dat de in dit Akkoord voorziene wetgeving niet tot stand komt of wel tot stand komt maar niet de strekking heeft zoals voorzien;
- b) Indien structureel en materieel wordt afgeweken van het basispad van het kabinet zoals omschreven in artikel 3.2;
- c) Indien de omstandigheden zodanig wijzigen dat de financiële situatie van het Groningensysteem structureel verslechtert ten opzichte van de economische verwachtingen zoals voorzien bij het sluiten van dit Akkoord; of
- d) Indien geen rechtmatige gaswinning mogelijk is uit het Groningenveld.

Op schriftelijk verzoek van één van de drie Partijen zullen Partijen in voornoemd overleg treden, om binnen 3 kalender maanden tot een onderling akkoord te komen.

- 1.6 Partijen zullen ervoor zorgdragen dat de aan hen verbonden vennootschappen binnen het Gasgebouw en Gasunie Transport Services B.V. ("GTS") (i) zich zullen committeren aan de in dit Akkoord gemaakte afspraken, (ii) hun medewerking zullen verlenen aan de totstandkoming van de Overeenkomst en (iii) voor zover nodig partij zullen worden bij de Overeenkomst en/of daaraan gerelateerde (deel)overeenkomsten.

2 Governance Gasgebouw

Partijen zullen op constructieve wijze overleg plegen over een eventuele verdere herinrichting van het Gasgebouw en zullen samenwerken om de transparantie te bevorderen en mogelijke belangenverstrengeling te beëindigen, waarbij uitgangspunten zijn dat de Maatschap blijft bestaan en dat genoemd overleg alsmede genoemde aanpassingen geen afbreuk doen aan de Herstructurering.

Partijen zullen in dit kader overleggen over de positie, de organisatie en toekomstperspectief voor GasTerra en NAM en de wijze waarop het Groningengas verkocht gaat worden nu de winning sterk wordt verminderd en verder wordt afgebouwd naar nul.

3 Besluitvorming over de productie van Groningengas

A. Uitgangspunten

- 3.1 Staatstoezicht op de Mijnen heeft op 1 februari 2018 geadviseerd de winning uit het Groningenveld zo snel mogelijk te verlagen tot 12 miljard m³ per jaar en aangegeven dat adviezen tot verdere productieverlagingen niet uit te sluiten zijn. De Minister van Economische Zaken en Klimaat ("Minister") heeft in de Kamerbrief van 29 maart 2018 aangegeven de gaswinning uit het Groningenveld op zo kort mogelijke termijn volledig te willen beëindigen.
- 3.2 Partijen hebben als aanneme voor dit Akkoord genomen dat de gaswinning uit het Groningenveld wordt afgebouwd conform het basispad van het kabinet (zie bijlage 1) in een gemiddeld jaar uit voornoemde Kamerbrief met een zekere marge en dat de beëindiging van de gaswinning uit het Groningenveld plaatsvindt tussen 2028 en 2035. Wanneer de gaswinning uit het Groningenveld lager wordt dan 12 miljard m³ per jaar zullen Partijen te goeder trouw:
- bespreken de wijze waarop aan de samenwerking invulling wordt gegeven voor een verantwoorde verdere afbouw van de productie van Groningen gas en de daarvoor benodigde capaciteit; en
 - evalueren of de hoogte van de solvabiliteitseis, bedoeld in artikel 6.5 (d) aanpassing behoeft.

B. Afbouw van de gaswinning uit het Groningenveld

- 3.3 De Staat heeft het voornemen wettelijk te verankeren dat het winningsniveau en de voorwaarden die van invloed zijn op de seismische activiteit nauwkeurig door de Minister worden vastgesteld. De Minister neemt een besluit na weging van alle relevante publieke belangen. Bij de vaststelling van het winningsniveau en de voorwaarden waaronder wordt gewonnen, is voor NAM geen rol weggelegd. Dit leidt er toe dat NAM geen keuzevrijheid heeft over hoeveel er gewonnen wordt en de wijze waarop.

- 3.4 De Staat heeft het voornemen wettelijk te verankeren dat NAM gehouden zal zijn tot het zorgvuldig winnen van de door de Minister vastgestelde hoeveelheden gas als exploitant van het Groningenveld conform de vastgestelde operationele strategie en met inachtneming van de geldende wet- en regelgeving.

De voornemens in artikel 3.3 en dit artikel 3.4 zijn neergelegd in een conceptwetsvoorstel dat op donderdag 29 maart 2018 via www.internetconsultatie.nl publiek bekend is gemaakt.

C. Capaciteit en Bergingen

- 3.5 De Staat heeft het voornemen de noodzakelijk geachte capaciteit vast te stellen ten behoeve van het fysieke L-Gas systeem.
- 3.6 Binnen het fysieke L-Gas systeem staan op het moment van ondertekening van dit Akkoord de volgende capaciteitsmiddelen ter beschikking van NAM en GasTerra:
- de productiecapaciteit op het Groningenveld binnen de kaders van het winningsplan en het instemmingsbesluit
 - de berging Norg en het bijbehorende dienstencontract tussen NAM en GasTerra; en
 - het dienstencontract tussen GasTerra en de Bergen Partners over de beschikbaarheid van de PGI Alkmaar.
- 3.7 Ieder jaar geeft GTS aan de Staat op basis van de voorgenomen wijziging van de Gaswet een raming over de noodzakelijk geachte capaciteit voor het volgende gasjaar en de vraagontwikkeling voor de komende tien jaar naar laagcalorisch gas. Hierbij zet GTS in eerste instantie in:
- de direct tot haar beschikking staande bestaande middelen: de stikstofinstallaties Ommen, Wieringermeer, Pernis en Heiligerlee en de piekgasinstallatie op de Maasvlakte volgens de huidige specificaties;
 - de middelen van Gasunie te weten de L-gascavernes te Zuidwending volgens de huidige specificaties; en
 - de L-gasmiddelen van derden.

Voor de resterende benodigde capaciteit zet GTS het Groningenveld en de bergingen Norg en Alkmaar in, waarbij de volgende uitgangspunten worden aangehouden:

- Zodra de winning uit het Groningenveld op basis van de door de Minister vastgestelde operationele strategie beëindigd is, kan er geen capaciteit meer uit het Groningenveld gevraagd worden.
-

1

- 3.8 Partijen gaan ervan uit:
- dat het huidige Besluit leveringszekerheid Gaswet ten behoeve van de piekvraag voor kleinverbruikers in stand blijft; en
 - dat de benodigde capaciteit op het Groningenveld nul zal zijn op het moment dat gaswinning

¹ De gelakte passage ziet op marktgevoelige informatie

uit het Groningenveld is beëindigd zoals beschreven in artikel 3.2.

Indien aan één van deze uitgangspunten niet langer is of wordt voldaan zullen Partijen te goeder trouw in overleg treden.

- 3.9 Op basis van de raming stelt de Minister op basis van de voorgenomen wijziging van de Mijnbouwwet een operationele strategie vast, waar de door NAM aan te bieden capaciteit op het Groningenveld voor het volgende gasjaar deel van uitmaakt. Hierbij geldt als uitgangspunt dat voor ieder toekomstig gasjaar de door de Minister noodzakelijk geachte capaciteit in enig gasjaar niet hoger zal zijn dan de door de Minister noodzakelijk geachte capaciteit in het voorgaande gasjaar. Als uitgangspunt geldt dat de door de Minister opgelegde capaciteit niet zal leiden tot grootschalige investeringen van NAM. Indien blijkt dat grootschalige investeringen noodzakelijk zijn dan zullen Partijen te goeder trouw in overleg treden.
- 3.10 NAM, GasTerra en GTS leggen in een uitvoeringsovereenkomst vast op welke wijze NAM de gevraagde capaciteit ter beschikking stelt. Tevens zullen Partijen, in samenwerking met NAM en GTS zorgdragen voor het opstellen van een capaciteitsafbouwplan.
- 3.11 NAM zal niet eerder productieclusters op het Groningenveld definitief sluiten dan na verkregen voorafgaande schriftelijke instemming van de Minister, welke instemming niet onredelijk zal worden onthouden.

3.12 **Norg UGS**

Partijen komen overeen dat het Norg UGS dienstencontract in stand blijft tot 1 april 2027 tegen onder dit Akkoord overeengekomen tarieven. Op verzoek van de Minister zal het Norg UGS dienstencontract, met inachtneming van de economische gevolgen voor NAM:

- a. worden verlengd tot uiterlijk 1 april 2035
- b.

3.13 **PGI Alkmaar**

- EBN zal in 2018 in het kader van dit Akkoord het kussengas in de PGI Alkmaar overnemen van NAM

² De gelakte passages zien op bedrijfsvertrouwelijke informatie met betrekking tot de bedrijfsvoering van NAM

³ De gelakte passages zien op bedrijfsvertrouwelijke en contractuele informatie met betrekking tot de bedrijfsvoering van NAM en derden.

3.14 Grijpskerk UGS

- 3.15 Op grond van de ramingen van GTS zullen Partijen jaarlijks overleggen over de wijze waarop de bestaande middelen Norg, Alkmaar en het Groningenveld zo efficiënt mogelijk benut worden, met als doel te voorkomen dat deze middelen langer worden aangehouden dan noodzakelijk is voor het garanderen van de leveringszekerheid op de laagcalorische markt.

4 Perspectief voor de regio

- 4.1 De Staat, provincie en gemeenten werken een pakket maatregelen uit voor de versterking van de economie en leefbaarheid die de regio Groningen ondersteunen teneinde individuele, regionale en provinciale zorgen te adresseren. NAM stelt daarvoor per jaar beschikbaar (i) gedurende de jaren 2018 tot en met 2021 EUR 75 miljoen per jaar; en (ii) voor de jaren van 2022 tot en met 2029 EUR 25 miljoen per jaar. De bijdragen van NAM onder het Bestuursakkoord van 2014 zullen per 31/12/2018 niet worden verlengd. De bijdrage van NAM van EUR 50 miljoen voor "oude" schadegevallen valt niet onder deze afspraken en blijft onverminderd van kracht. Bij een planmatige winning tot 2030 behelst de totale bijdrage van NAM derhalve EUR 500 miljoen.
- 4.2 NAM zal continuering van de opkoopregeling in het verlengde van de Pilot Koopinstrument financieren voor ten minste drie jaar en met een maximum van in totaal EUR 30 miljoen.
- 4.3 NAM en de Staat zullen in een overeenkomst de bijdragen aan de regio zoals beschreven in artikel 4.1 documenteren.

⁴ Deze passage bevat bedrijfsvertrouwelijke en marktgevoelige informatie.

5 Schadeherstel en versterken

A. Onafhankelijke publiekrechtelijke entiteit en financiering schadeafhandeling

- 5.1 De Staat is voornemens zorg te dragen voor de inrichting van een onafhankelijke publiekrechtelijke entiteit ("Fonds") die exclusief belast wordt met de vaststelling en afhandeling van schade door bodembeweging die het gevolg is van de gaswinning uit het Groningenveld en de berging Norg UGS ("Bodembeweging"). De Staat heeft de intentie dat NAM niet meer zelf jegens gelaedeerden aansprakelijk zal zijn voor schade door Bodembeweging. Voor Norg is de omkering van de bewijslast niet van toepassing. Het Fonds neemt zo snel als mogelijk de taken en verantwoordelijkheden over van de recent ingestelde Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen. Het Fonds handelt exclusief alle schade door Bodembeweging waarvoor een claim wordt ingediend na 31 maart 2017 af, tenzij in het overgangsrecht anders wordt bepaald.
- 5.2 NAM vergoedt alle uitgaven die door het Fonds worden gedaan bij genoemde vaststelling en afhandeling van de schade als gevolg van Bodembeweging.
- 5.3 Daarnaast betaalt NAM de uitvoeringskosten voor schadeafhandeling van het Fonds, met uitzondering van:
- de kosten die verband houden met de bezoldiging van degenen die besluiten over de toekenning van de schade en de huisvestingskosten van de publiekrechtelijke entiteit; en
 - de uitvoeringskosten die niet in directe relatie staan tot de afhandeling van schade door Bodembeweging en voortvloeien uit beleidswensen van de Staat of gerelateerd zijn aan het ontwikkelen van beleid en rapporteren ten behoeve van de overheid.
- 5.4 Partijen zullen nader overleggen of en hoe de bestaande overeenkomsten rond bodemdaling in Groningen aan het Fonds kunnen worden overgedragen. Uitgangspunt hierbij zal zijn dat er geen dubbelbetalingen zullen zijn voor schade en dat de bestaande overeenkomsten voor het overige zoveel mogelijk in stand zullen blijven.

B. Onafhankelijke publiekrechtelijke entiteit en financiering van versterkingsopgave

- 5.5 De Staat is voornemens zorg te dragen voor de inrichting van een onafhankelijke publiekrechtelijke entiteit ("Fonds") dat op exclusieve basis wordt belast met de uitvoering van de versterkingsopgave, inclusief de prioritering. Het Fonds stelt vast of een gebouw of een werk versterkt moet worden op basis van door de Minister vastgestelde normen. De Minister beoogt reeds vooruitlopend hierop van de versterkingsopgave een publieke taak te maken. Het is het voornemen vast te leggen dat als gevolg hiervan de zorgplicht als bedoeld in artikel 33 van de Mijnbouwwet voor zover het betreft de winning van gas uit het Groningenveld niet langer berust bij NAM.
- 5.6 De Minister beoogt dat alle bestaande akkoorden en gemaakte afspraken ten aanzien van de versterkingsopgave overgenomen zullen worden door het Fonds teneinde de exclusiviteit van het Fonds te waarborgen.

- 5.7 NAM vergoedt alle uitgaven die door het Fonds worden gedaan voor de uitvoering van de versterkingsopgave voor zover die uitgaven betrekking hebben op het verbeteren van de veiligheid op basis van feitelijke inspecties volgens de geldende norm voor individueel risico ten gevolge van bodembewegingen, welke norm regelmatig geactualiseerd wordt op basis van nieuwe bouwkundige en seismische inzichten en de laatste inzichten over toekomstige gaswinning.
- 5.8 Daarnaast betaalt NAM de uitvoeringskosten voor de versterkingsopgave van het Fonds, met uitzondering van:
- a. de kosten die verband houden met de bezoldiging van degenen die besluiten over de toekenning van de uitgaven voor de versterkingsopgave en de huisvestingskosten van de publiekrechtelijke entiteit; en
 - b. de uitvoeringskosten die niet in directe relatie staan tot de versterkingsopgave als bedoeld in artikel 5.5 en voortvloeien uit beleidswensen van de Staat of gerelateerd zijn aan het ontwikkelen van beleid en rapporteren ten behoeve van de overheid.
- 5.9
- 5.10 Partijen zullen bezien of een overgangsregeling mogelijk is voor de versterkingsopgave voor de periode totdat het Fonds operationeel is.

⁵ De passage is gelakt omdat deze de economische belangen van de Staat raakt.

C. Overige bepalingen

5.11 De betalingen door NAM zullen worden verricht op grond van een wettelijke heffing. De hoogte van die heffing wordt gebaseerd op de daadwerkelijke uitgaven en kosten zoals genoemd in artikelen 5.2, 5.3, 5.7 en 5.8. Deze uitgaven en kosten zullen voor NAM transparant en inzichtelijk worden gemaakt.

i. ⁶De financiële bijdrage van NAM en de Staat aan de Fonds(en) zal worden bepaald op een wijze die NAM beschermt tegen mogelijke belangenconflicten van het bestuur van de Fonds(en) en/of andere partijen.

5.12 NAM zal niet langer de BTW kunnen verrekenen voor werkzaamheden die worden ondergebracht in het Fonds of de Fondsen. Het totaalbedrag van BTW zal worden verrekend met NAM zodat dit niet zal leiden tot extra kosten voor NAM.

D. Controle en verantwoording van de entiteiten

5.13 Elk Fonds wordt opgezet met passende maatregelen voor beheer, verantwoording en controle. De aan te wijzen externe accountant controleert op grond van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen op getrouwheid, rechtmatigheid en doelmatigheid.

5.14 Elk Fonds rapporteert over de wijze van besteden van middelen op grond van dit artikel 5. Door de externe accountant opgemaakte rapporten zijn openbaar en worden ter beschikking gesteld aan NAM. Er zal nader overleg zijn tussen Partijen over de opdrachtverlening aan de aan te wijzen externe accountant, over de reikwijdte van de audit en de inhoud van de periodieke rapportage van elk Fonds.

⁶ Deze gelakte passage betreft bedrijfsvertrouwelijke informatie met betrekking tot kosten.

6 Financiële afspraken en robuustheid NAM

A. Afdrachtensystematiek

6.1 Met ingang van 1 januari 2018 zal ingevolge de overeenkomst bedoeld in artikel 6.3 het wettelijk regime voor financiële afdrachten op grond van hoofdstuk 5 Mijnbouwwet van toepassing worden op de Winningsvergunning Groningen en op het gas dat uit de opslagen Norg, Alkmaar en Grijpskerk beschikbaar komt. Vooruitlopend op de voorgenomen wijziging van de Mijnbouwwet waarin hoofdstuk 5 van deze wet van toepassing wordt op de Winningsvergunning Groningen, wordt bij overeenkomst geregeld dat:

(a) hoofdstuk 5 vanaf 1 januari 2018 van toepassing is op de Winningsvergunning Groningen tot het moment dat de wetwijziging van kracht wordt. Hierbij komen het Staatsaandeel, zoals vastgelegd in de overeenkomst behorend bij verlening van de concessie Groningen, en de Nadere Overeenkomst uit 1983 te vervallen.

(b) de MOR overeenkomst met terugwerkende kracht per 1 januari 2018 beëindigd wordt.

(c)

(d)

6.2 De financiële afdrachten voor aan NAM verleende winningsvergunningen Schoonebeek (1948), Tubbergen (1953), Rijswijk (1955) en Rossum de Lutte (1961) worden op de volgende wijze herzien:

(a) het Staatsaandeel zoals vastgelegd in de overeenkomsten behorend bij de verleningen van de concessies blijft van toepassing;

(b) de Nadere Overeenkomst, die in 1983 is gesloten en waarin de Aanvullende Betaling is geregeld, wordt ingaande 1 januari 2018 beëindigd; en

(c) het oppervlakterecht voor winningsvergunningen zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Mijnbouwwet wordt met ingang van 1 januari 2018 van toepassing en, waarbij ernaar wordt gestreefd dit op te nemen in de overeenkomsten genoemd onder artikel 6.2(a). Mocht dit niet mogelijk blijken dan wordt dit vastgelegd in een separate overeenkomst.

6.3 Partijen zullen de afspraken in artikel 6.1 en artikel 6.2 tot uitvoering brengen door ondertekening van een of meer overeenkomsten per uiterlijk

⁷ Deze passage betreft bedrijfsgevoelige informatie met betrekking tot opbrengsten.

⁸ Hier is de datum gelakt omdat deze de economische belangen van de Staat raakt.

9

6.4 Met ingang van 1 oktober 2018 wordt:

(a) het tarief dat GasTerra aan NAM betaalt op basis van het Norg UGS-dienstencontract met

(b) het tarief dat GasTerra aan NAM betaalt op basis van het Grijpskerk UGS-dienstencontract met

10

Ingaande 1 januari 2018 wordt de verdeling van de winsten uit de opslagen Norg en Grijpskerk zodanig aangepast dat NAM over de winsten uit de opslagen Norg en Grijpskerk uitsluitend nog Vennootschapsbelasting (Vpb) verschuldigd is. De Staat zal, na daartoe verzocht te zijn door NAM, de opslagvergunningen Norg en Grijpskerk wijzigen en wel zodanig dat een afdracht in de zin van artikel 98, tweede lid, Mijnbouwwet niet langer verschuldigd is.

B. Financiële verplichtingen NAM en garanties Shell en ExxonMobil

6.5 Teneinde zorg te dragen voor de toekomstige financiële robuustheid van NAM, ten behoeve van de afbouw van de gasproductie uit Groningen conform het basispad van het kabinet, zullen Shell en ExxonMobil erop toezien dat:

(a) NAM voorzieningen treft voor toekomstige verplichtingen voor schadeafhandeling en de versterkingsopgave;

(b) NAM voldoende voorzieningen treft voor de opruimingsverplichtingen onder de Mijnbouwwet voor het Groningenveld;

(c) NAM steeds de beschikking zal hebben tot liquide middelen ter dekking van de getroffen voorzieningen;

(d) NAM vanaf nu geen uitkeringen aan aandeelhouders zal doen gedurende het boekjaar. De winst te behalen over de boekjaren 2018 en 2019 niet zal worden uitgekeerd en wordt toegevoegd aan de reserves. Mits in stand blijft, kan NAM vanaf 2020 dividend uitkeren na afloop van elk boekjaar; en

(e) NAM in staat zal zijn haar bedrijfsactiviteiten te kunnen blijven uitvoeren.¹¹

⁹ De gelakte passage betreft bedrijfsvertrouwelijke informatie over betalingen in 2018

¹⁰ De gelakte passages betreffen bedrijfsvertrouwelijke informatie met betrekking tot opbrengsten/kosten.

¹¹ De gelakte passage betreft bedrijfsvertrouwelijke informatie.

6.6 Shell en ExxonMobil zullen zorgdragen dat de bestaande Loan and Deposit Agreement (“LDA”) zal worden verlengd met ingang van 8 september 2019. Het maximale leningsbedrag beschikbaar voor NAM onder de LDA blijft EUR 1,36 miljard bedragen.¹²

6.7 Shell zal verstrekken en ExxonMobil zal verstrekken, elk afzonderlijk, een garantie ter dekking van 50% van NAM's 60% aandeel in de verplichtingen ten aanzien van betalingen voor schadeafhandeling en de versterkingsopgave. De Staat zal er zorg voor dragen dat EBN 40% van deze verplichtingen zal betalen.¹³

Deze garanties zullen worden afgegeven onder de opschortende voorwaarde van ondertekening van de overeenkomst(en) zoals bedoeld in artikel 6.3 en gelden tot de beëindiging van de winning uit het Groningenveld of uiterlijk tot 1 januari 2035.¹⁴

Voorafgaand aan het vervallen van de garanties, zullen passende zekerheden gesteld worden voor de periode daarna.

6.8 Uiterlijk op 31 december 2019 en op het moment dat de gaswinning uit het Groningenveld lager wordt dan 12 miljard m³ per jaar, zullen de Partijen de garanties als bedoeld in artikel 6.7 actualiseren op basis van de dan te verwachten kosten voor het vergoeden van de schade en de versterkingsopgave. Een besluit tot aanpassing van de garanties behoeft de instemming van alle Partijen.

6.9 Met de lagere volumes in de latere jaren van de afbouw zal de omzet van NAM teruglopen. Mocht NAM in die periode geconfronteerd worden met grote onverwachte aardbevingsgerelateerde kosten, dan zullen Partijen te goeder trouw overleggen of er nog sprake is van een goede balans in de kostenverdeling na belasting en afdrachten.

6.10

15

6.11 Onder de opschortende voorwaarde van ondertekening van de overeenkomst(en) zoals bedoeld in artikel 6.3 doen NAM, Shell en ExxonMobil afstand van eventuele vorderingen op de Staat in verband met gasreserves in het Groningenveld die niet gewonnen zullen worden.

6.12 Partijen komen overeen dat tegelijkertijd de volgende documenten worden ondertekend dan wel afgegeven:¹⁶

- (i) de overeenkomst(en) bedoeld in artikel 6.3; en
- (ii) de ondertekende garanties bedoeld in artikel 6.7.

¹² De gelakte passage betreft bedrijfsvertrouwelijke informatie

¹³ De gelakte passages betreffen bedrijfsvertrouwelijke informatie met betrekking tot de omvang en afgifte van de garantie.

¹⁴ Hier is de datum gelakt omdat deze de economische belangen van de Staat raakt.

¹⁵ De gelakte passage betreft bedrijfsvertrouwelijke informatie over de vormgeving van de garantie.

¹⁶ Hier is de datum gelakt omdat deze de economische belangen van de Staat raakt.

7 Overige bepalingen

- 7.1 De Staat zal zich naar beste vermogen inspannen om de door haar voorgenomen nieuwe wetgeving te realiseren.
- 7.2 Op dit Akkoord en de daaruit voortvloeiende overeenkomst(en) is Nederlands recht van toepassing.
- 7.3 Dit Akkoord wordt opgemaakt in de Nederlandse en in de Engelse taal. Bij tegenstrijdigheid prevaleert de Nederlandse tekst.
- 7.4 Alle geschillen tussen Partijen welke mochten ontstaan naar aanleiding van dit Akkoord zullen uitsluitend worden verwezen naar, en beslecht worden door, arbitrage volgens het arbitragereglement van het Nederlands Arbitrage Instituut ('**NAI-Reglement**'). Het arbitragetribunaal zal uit drie arbiters bestaan. De plaats van arbitrage is 's-Gravenhage. Het arbitragetribunaal zal oordelen op basis van de regelen des rechts. Deze arbitrageclausule zal de arbitrageclausule in enige bestaande overeenkomst niet vervangen of terzijde stellen. De arbitrage wordt gevoerd in het Nederlands. Partijen komen overeen dat het vonnis openbaar kan worden gemaakt behoudens de informatie die door een Partij als bedrijfsvertrouwelijk wordt beschouwd.
- 7.5 Dit Akkoord wordt van kracht op de datum dat het door alle Partijen ondertekend is.

Origineel ondertekend in drievoud te 's-Gravenhage op 2018.

De Staat der Nederlanden,
Vertegenwoordigd door:

De Minister van Economische Zaken en Klimaat

w.g. Eric Wiebes

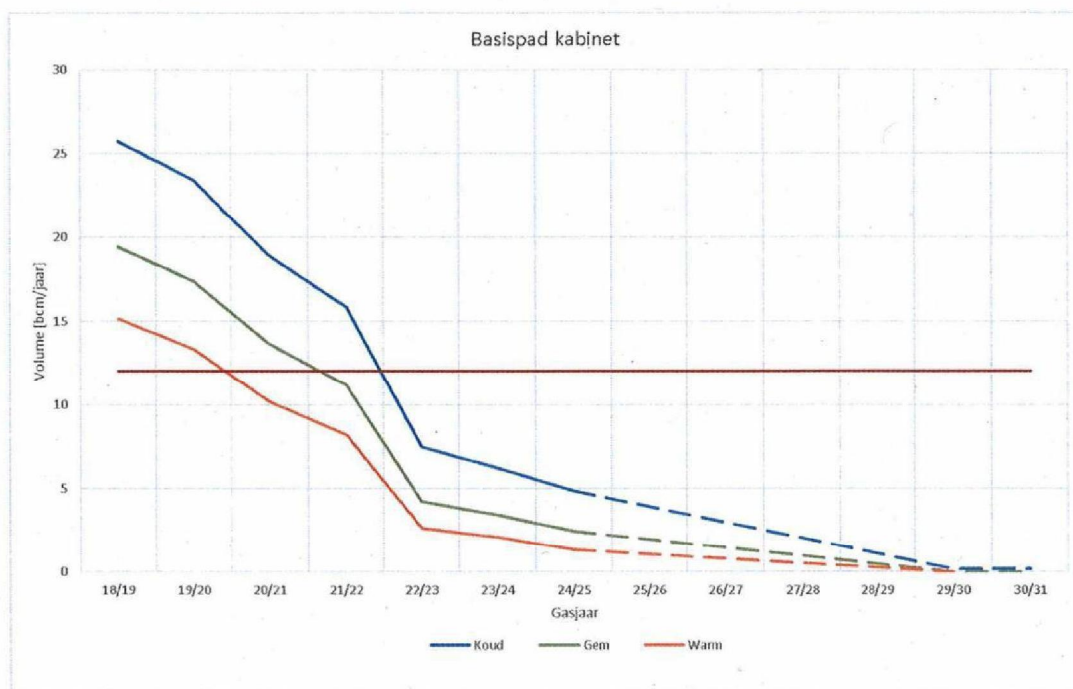
Shell Nederland B.V.

(10)(2e)

(10)(2e)

ExxonMobil Holding Company Holland LLC

(10)(2e)

Bijlage basispad

NB. Vanaf 1 oktober 2025 zijn de lijnen onderbroken weergegeven, deze zijn namelijk verkregen via interpolatie.

Volumes per gasjaar (in miljard m³)

	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23	23/24	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29	29/30	30/31
Koud jaar	25,7	23,4	18,9	15,9	7,5	6,2	4,8	3,9	3,0	2,0	1,1	0,2	0,2
Gemiddeld jaar	19,4	17,4	13,6	11,2	4,2	3,4	2,5	2,0	1,5	1,0	0,5	0,0	0,0
Warm jaar	15,1	13,3	10,2	8,2	2,6	2,1	1,3	1,1	0,8	0,5	0,3	0,0	0,0